Werkplekleren op de HAN-ALO

De HAN-ALO kent drie varianten: een voltijd-ALO, een Pabo-ALO en een deeltijd-ALO. De informatie hieronder heeft voornamelijk betrekking op de voltijd. In de Pabo-ALO en de deeltijd zijn er marginale verschillen. Op de HAN-ALO neemt werkplekleren een centrale plaats in ons opleidingsmodel. Vanaf de propedeuse gaat de student zo spoedig mogelijk starten met de stage. In het onderwijs staat elk semester de stagecontext centraal, zodat de student de theorie kan toetsen in de praktijk. In het werkplekleren is een opbouw gemaakt van drietallen in de propedeuse, via tweetallen in hoofdfase 1, naar individueel in hoofdfase 2 en 3. De stages vinden bijna allemaal plaats op een opleidingsschool van de HAN. Streven is om dit percentage in september 2026 naar 100 procent te brengen. | Bas Oosterink en Dico Rouw

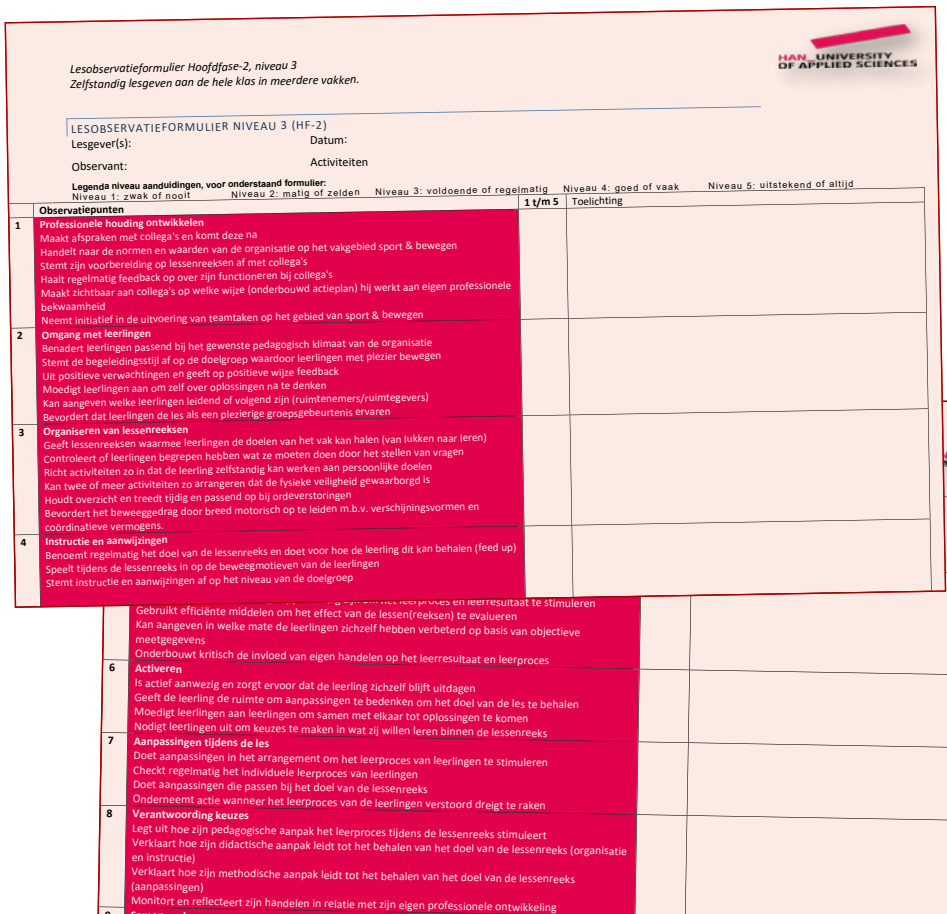
Samen Opleiden

De HAN-ALO werkt al langer samen met Opleidingsscholen en opleidingsinstituten (Academie Educatie (lerarenopleidingen po + vo) en Radboud Docenten Academie (RDA)). Maandelijks is er overleg met de projectcoördinatoren van het Samen Opleiden van de eerdergenoemde partijen. Hier worden alle lijnen uitgezet om studenten nog beter te kunnen opleiden tot toekomstige professionals in het onderwijs. Deze projectcoördinatoren hebben korte lijnen met de schoolopleiders op hun scholen en met de instituutsopleiders van de instituten. Samen leiden zij studenten op tot startbekwame leraren.

Het voordeel van Samen Opleiden voor de scholen is dat zij direct invloed kunnen uitoefenen op de kwaliteit van de toekomstige leraren, direct contact hebben met de toekomstige medewerkers en de focus kunnen hebben op beroepsontwikkeling, ook bij eigen medewerkers.
Het voordeel van Samen Opleiden voor de studenten is dat zij het beroep leren in een rijke leercontext, begeleid en getoetst worden vanuit een gezamenlijke visie en de garantie hebben op de kwaliteit van de begeleiding.

Scan of klik naar *Samen opleiden Academie Educatie*

De HAN-ALO heeft partnerschappen met zowel het po, vo, so en mbo oftewel vrijwel alle onderwijstypen waartoe de ALO opleidt. Omdat de ALO toch net een andere opleidingsstructuur heeft dan de andere lerarenopleidingen, is binnen het Platformoverleg besloten tot het oprichten van werkgroepen LO. Deze werkgroepen bestaan uit een instituutsopleider ALO en één vaksectielid van de deelnemende Opleidingsscholen, vaak aangevuld met de projectcoördinator van de opleidingsschool. Doel van de werkgroepen is invulling te geven aan het Samen Opleiden en daarmee de kwaliteit van het werkplekleren en de begeleiding te verhogen. Zo zijn er uitwisselingsprojecten ontwikkeld, worden begeleidingstrajecten overeen gestemd en is ook een leerlijn Coaching/Mentoraat ontwikkeld.

Lesobservatieformulier Hoofdfase-2, niveau 3
Zelfstandig lesgeven aan de hele klas in meerdere vakken.

HAN UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

LESOBSERVATIEFORMULIER NIVEAU 3 (HF-2)

Lesgever(s): Datum:

Observant: Activiteiten

Legenda niveau aanduidingen, voor onderstaand formulier:
Niveau 1: zwak of nooit Niveau 2: matig of zelden Niveau 3: voldoende of regelmatig Niveau 4: goed of vaak Niveau 5: uitstekend of altijd

	Observatiepunten	1 t/m 5	Toelichting
1	**Professionele houding ontwikkelen** Maakt afspraken met collega's en komt deze na Handelt naar de normen en waarden van de organisatie op het vakgebied sport & bewegen Stemt zijn voorbereiding op lessenreeksen af met collega's Haalt regelmatig feedback op over zijn functioneren bij collega's Maakt zichtbaar aan collega's op welke wijze (onderbouwd actieplan) hij werkt aan eigen professionele bekwaamheid Neemt initiatief in de uitvoering van teamtaken op het gebied van sport & bewegen		
2	**Omgang met leerlingen** Benadert leerlingen passend bij het gewenste pedagogisch klimaat van de organisatie Stemt de begeleidingsstijl af op de doelgroep waardoor leerlingen met plezier bewegen Uit positieve verwachtingen en geeft op positieve wijze feedback Moedigt leerlingen aan om zelf over oplossingen na te denken Kan aangeven welke leerlingen leidend of volgend zijn (ruimtenemers/ruimtegevers) Bevordert dat leerlingen de les als een plezierige groepsgebeurtenis ervaren		
3	**Organiseren van lessenreeksen** Geeft lessenreeksen waarmee leerlingen de doelen van het vak kan halen (van lukken naar leren) Controleert of leerlingen begrepen hebben wat ze moeten doen door het stellen van vragen Richt activiteiten zo in dat de leerling zelfstandig kan werken aan persoonlijke doelen Kan twee of meer activiteiten zo arrangeren dat de fysieke veiligheid gewaarborgd is Houdt overzicht en treedt tijdig en passend op bij ordeverstoringen Bevordert het beweeggedrag door breed motorisch op te leiden m.b.v. verschijningsvormen en coördinatieve vermogens.		
4	**Instructie en aanwijzingen** Benoemt regelmatig het doel van de lessenreeks en doet voor hoe de leerling dit kan behalen (feed up) Speelt tijdens de lessenreeks in op de beweegmotieven van de leerlingen Stemt instructie en aanwijzingen af op het niveau van de doelgroep		
	Gebruikt efficiënte middelen om het effect van de lessen(reeksen) te evalueren Kan aangeven in welke mate de leerlingen zichzelf hebben verbeterd op basis van objectieve meetgegevens Onderbouwt kritisch de invloed van eigen handelen op het leerresultaat en leerproces		
6	**Activeren** Is actief aanwezig en zorgt ervoor dat de leerling zichzelf blijft uitdagen Geeft de leerling de ruimte om aanpassingen te bedenken om het doel van de les te behalen Moedigt leerlingen aan leerlingen om samen met elkaar tot oplossingen te komen Nodigt leerlingen uit om keuzes te maken in wat zij willen leren binnen de lessenreeks		
7	**Aanpassingen tijdens de les** Doet aanpassingen in het arrangement om het leerproces van leerlingen te stimuleren Checkt regelmatig het individuele leerproces van leerlingen Doet aanpassingen die passen bij het doel van de lessenreeks Onderneemt actie wanneer het leerproces van de leerlingen verstoord dreigt te raken		
8	**Verantwoording keuzes** Legt uit hoe zijn pedagogische aanpak het leerproces tijdens de lessenreeks stimuleert Verklaart hoe zijn didactische aanpak leidt tot het behalen van het doel van de lessenreeks (organisatie en instructie) Verklaart hoe zijn methodische aanpak leidt tot het behalen van het doel van de lessenreeks (aanpassingen) Monitort en reflecteert zijn handelen in relatie met zijn eigen professionele ontwikkeling		

Studiejaar	Semester 1 (sep–feb)	Semester 2 (feb–juli)
Propedeuse	**Stage primair onderwijs-1 (PO-1)**	**Stage voortgezet onderwijs-1 (VO-1)**
	Stagelopen in drietallen*	
	Thema: lesgeven aan een deel van de klas.	
	Het kenmerk van beide stages is oriënterend. Dat wil zeggen dat de student gaat kennismaken met beide stagecontexten om te ontdekken of lesgeven een passie is. De student staat samen met de werkplekbegeleider (WPB) en medestudenten voor de klas en geeft les aan een deel van de klas. Zo bereiken we dat de lesactiviteiten organisatorisch ('t loopt) en vakdidactisch lopen ('t lukt). Tijdens de opleiding leert de student de benodigde vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische vaardigheden toe te passen.	
Hf-1 (2e jaar)	**Stage primair onderwijs-2 (PO-2)**	**Stage voortgezet onderwijs-2 (VO-2)**
	Stagelopen in tweetallen*	
	Thema: samen lesgeven aan de hele klas in meerdere vakken.	
	In het 2e jaar geven de studenten samen les aan de hele klas. Eén student neemt de algehele leiding en gebruikt daarbij de medestudent en/of de werkplekbegeleider als assistent. De studenten hebben de regie over meerdere activiteiten die tegelijkertijd plaatsvinden (vakkensysteem). Dat houdt in dat de student het lesgeven moet managen (organiseren) en de aandacht over meerdere vakken moet verdelen. Het 'lopen en lukken' moet bij alle activiteiten plaats vinden.	
Hf-2 (3e jaar)	**Keuzestage (po/vo/so/mbo/Beweegteam)**	
	Individuele stage	
	Thema: doelgericht lesgeven in meerdere vakken en samenwerken in een team.	
	In deze stages kan de student de stagecontext kiezen. De opties staan hierboven opgesomd. Bij het lesgeven ligt de nadruk op het doelgericht lesgeven vanuit een te ontwikkelen vakvisie. Dat gebeurt vooral door de lesdoelen te realiseren met behulp van lessenreeksen. Het accent bij het lesgeven verschuift van het lopen en lukken naar het leren. Daarbij gaat de student op de stageschool een praktijkvraagstuk onderzoeken en functioneert als lid van de vaksectie.	
HF-3 (4e jaar)	**Afstudeerstage (po/vo/so/mbo/Beweegteam)**	
	Individuele stage	
	Thema: startbekwaam lesgeven en functioneren in de school.	
	In deze stage blijven de stagedoelen een combinatie van doelgericht lesgeven, praktijkgericht onderzoek en het functioneren als teamlid in de school of in een vaksectie. Bij het lesgeven verschuift het accent steeds meer naar aandacht voor de individuele leerling. Daar komt bij dat de student actief aan de slag gaat om een praktijkverbetering te implementeren in de school. Er wordt een vakvisie met een uniek visitekaartje ontwikkeld waarmee de student startbekwaam de arbeidsmarkt op kan. De afstudeerstage kan in twee varianten worden gevolgd: als begeleide stage of als LIO-stage. Bij de 1e variant is gedurende de gehele stageperiode de werkplekbegeleider aanwezig in de gymzaal. Bij de LIO-variant is er sprake van een aparte LIO-werknemersovereenkomst tussen school en student én een ALO-leerovereenkomst. Deze LIO-stage is uitsluitend bedoeld voor studenten die aan de wettelijke (cao)-bepalingen voldoen.	

* Deeltijdstudenten lopen individueel stage, maar geven in de propedeuse en in HF-1 samen les met hun werkplekbegeleider

Taken en rollen

Rondom elke student staat een 'netwerk' van begeleiding. De taak van de werkplekbegeleiders (WPB) bestaat vooral uit het begeleiden van studenten tijdens het lesgeven. Daarnaast worden persoonlijke lesdoelen van de student gemonitord, voeren zij start- en voortgangsgesprekken en onderhouden zij contact met de schoolopleider over de voortgang van de student. De schoolopleider is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de begeleiding door de werkplekbegeleider.
De rol of taak van de instituutsopleider (opleidingsdocent ALO) is het voeren van een startgesprek met de student, de werkplekbegeleider en de schoolopleider, een lesbezoek af te leggen, de voortgang te monitoren en het eindniveau van de student te bewaken en vast te stellen.

Werkplekleren in de opleiding

Alle informatie omtrent het werkplekleren vindt vooral plaats in de lessen studentcoaching. Dat is ook de reden dat de studentcoach gedurende de propedeuse en hoofdfase 1 de student begeleidt en op lesbezoek gaat. In het onderwijs staat de stagecontext centraal. De inhoud van de theorie- en praktijklessen is erop gericht dat de student kennis en vaardigheden opdoet die toegepast kunnen worden tijdens het werkplekleren.

Globaal overzicht stages

Hiernaast staat per studiejaar een globaal overzicht van alle stages van de HAN-ALO met daarbij de belangrijkste kenmerken. ●

Contact
bas.oosterink@han.nl
dico.rouw@han.nl
Bas Oosterink en **Dico Rouw** zijn stagecoördinatoren bij de HAN-ALO
Kernwoorden
opleidingsscholen, stage, werkplekleren, samen opleiden